

FEMININE BODY, RISK, AND BREAST SELF-EXAMINATION

PATCHANEE JINCHAI

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY
(MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2004

ISBN 974-04-5244-2

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ร่างกายที่เป็นหญิง ความเสี่ยงกับการตรวจเต้านมด้วยตนเอง (FEMININE BODY, RISK, AND BREAST SELF-EXAMINATION)

พัชณี จินชัย 4137869 SHMS/D

ปร.ด. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : พิมพวัลย์ บุญมงคล, Ph.D., ลีอชัย ศรีเงินยวง Ph.D.,
สุพจน์ เด่นดวง Ph.D

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยทางชาติพันธุ์วรรณา ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงกระบวนการ ปรากฏการณ์ นิยมร่วมด้วย เป็นการประยุกต์เทคนิคและวิธีการวิจัยแบบทฤษฎีพื้นฐานอุปมานเป็นหลักในการดำเนินการวิจัย จุดประสงค์เพื่อทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับมะเร็งเต้านม ความเสี่ยง ภาพพจน์ร่างกายที่เป็นหญิง และรูปแบบการตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเองในบริบทของสังคมวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนการ ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการรับรู้เกี่ยวกับมะเร็งเต้านม ความเสี่ยง ภาพพจน์ร่างกายที่เป็นหญิงกับรูปแบบการตรวจ มะเร็งเต้านมด้วยตนเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยทำกิจกรรมในหมู่บ้านของสตรีที่เป็นมะเร็งเต้านม 9 คนอย่างต่อเนื่อง มากกว่า 3 เดือน ระหว่าง เดือนเมษายน ถึงกรกฎาคม 2546 โดยเริ่มต้นจากอาสาสมัครประจำหมู่บ้านและสตรีที่เป็น มะเร็งเต้านม ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและบันทึกภาคสนาม การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างด้วยแบบ สัมภาษณ์ปลายเปิด ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษาปรากฏว่า ผู้หญิงรับรู้ว่ามะเร็งเต้านมปรากฏขึ้นในร่างกายบุคคล การรับรู้มะเร็งเต้านมสัมพันธ์กับ ทั้งการดำเนินชีวิต จิตใจ เท่ากับความเชื่อทางสังคม-วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพรอบๆ ตัว ผู้หญิงให้ความ หมายของมะเร็งเต้านมในเชิงลบภายใต้วาทกรรมทางการแพทย์ ผู้หญิงเห็นว่ามีมะเร็งเป็นความทุกข์ทรมาน เป็นความ เจ็บปวด เป็นความกลัว และการรักษาสร้างผลกระทบที่หลากหลาย การรับรู้ความเสี่ยงของมะเร็งเต้านมสัมพันธ์กับการ คุ่มกำเนิด เต้านมของผู้หญิงมีสัญลักษณ์ที่แตกต่างกัน เป็นทั้งความเป็นแม่และเป็นสิ่งดึงดูดทางเพศของผู้หญิง ร่างกาย ผู้หญิงเป็นร่างกายทางสังคม การศึกษายังพบว่า การตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรี ประกอบรูปแบบต่างกัน 3 รูปแบบ คือ 1) การตรวจคลำขณะปฏิบัติกิจกรรมประจำวันโดยไม่ได้ตั้งใจ 2) การตรวจคลำโดยรู้สึกผิดปกติจึงคลำโดยตั้งใจ และ 3) การตรวจเต้านมด้วยตนเอง การศึกษาอธิบายความเชื่อมโยงระหว่างการให้ความหมายของการเป็นมะเร็งเต้านม การรับ รู้ความเสี่ยงของมะเร็งเต้านม และการรับรู้ภาพพจน์ร่างกายที่เป็นหญิง กับการตรวจเต้านมด้วยตนเอง

ผลการวิจัยนำสู่ข้อเสนอแนะ ดังเช่น 1) ลดความแตกต่างระหว่างความหมายทางวิชาชีพและภาคประชาชน โดย ธรรมชาติให้เกิดการบริการ โดยเฉพาะในผู้หญิง สร้างกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง เสริมสร้างแรงจูงการค้นหาโรคระยะแรกที่บ้าน 2) ลดอุปสรรคทางวัฒนธรรมในการรณรงค์เรื่องดังกล่าว ด้วยการจำแนก ความเชื่อทางวัฒนธรรมของผู้หญิง ความต้องการที่เฉพาะเจาะจง และการให้ความสำคัญกับดูแลภาคประชาชน

FEMININE BODY, RISK, AND BREAST SELF-EXAMINATION

PATCHANEE JINCHAI. 4137869 SHMS/D

Ph.D. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

THESIS ADVISORS: PIMPAWUN BOONMONGMONGKON, Ph.D.,
LUECHAI SRINGERNYUANG, Ph.D., SUPHOT DENDOUNG Ph.D.**ABSTRACT**

This dissertation is an ethnographic study with the collection of data in a phenomenology paradigm. The research design was based on grounded theory research and focuses on aspects of socio-cultural context regarding body experience in the rural area of the Northeastern region of Thailand. The ethnographic data presented in this study illustrates women's perception of breast cancer, cancer risk, the feminine body and their pattern of breast self-examination, and how that relates to breast self-examination.

This dissertation emerges out of a 3-month period of ethnographic fieldwork among nine women who were breast cancer patients in one village. The fieldwork was carried out in 2003 (April-July) at the women's homes. Using the health volunteers of the village and the women with breast cancer as a starting point, I explore the narratives of body experience presented by these women, and their suffering from breast cancer. Several ethnographic methods were utilized: participant observation with fieldnotes, and semi-structured and open-ended in-depth interviewing.

The study found that breast cancer is identified as part of a person's body but it is perceived to be related with a person's lifestyle, and psychological distress, as well as the socio-cultural belief and the physical surroundings of that person. When women discuss breast cancer they use the medical discourses, which illustrates the negative feeling about breast cancer. Women's suffering, pain, and fear, and the effect of the treatment are discussed. The perception of breast cancer risk is associated with reproductive control. As a contradiction, a woman's breast symbolizes both motherhood and female eroticism. Cultural beliefs about roles for women affect the idea of the "social" feminine body. In summary, three breast self-examination characteristics were found: (1) Palpating unintentionally while doing routine activities; (2) Palpating intentionally when some abnormalities are found, and; (3) breast self-examination. As a result, popular images of breast cancer reflect women's breast self-examination.

The following are some of the dissertation suggestion: (i) minimize the gap between the professional and the lay person on issues of breast cancer, through raising awareness of caring, particularly among women. Strengthen employment in the local area to promote breast self-examination and thus provide an incentive for early detection at women's homes; (ii) reduce cultural barriers, for example, identify women's cultural beliefs, identify specific needs, and strengthen popular care.

KEY WORDS: BREAST CANCER/RISK/ FEMININE BODY/BREAST SELF-EXAMINATION

198 pp. ISBN: 974-04-5244- 2